

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

cena Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/I. Poštni predal številka 345.
2 Din Račun poštne hranilnice v Ljubljani številka 15.393

Ljubljana, 2. novembra 1933

Naročnina za četrt leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

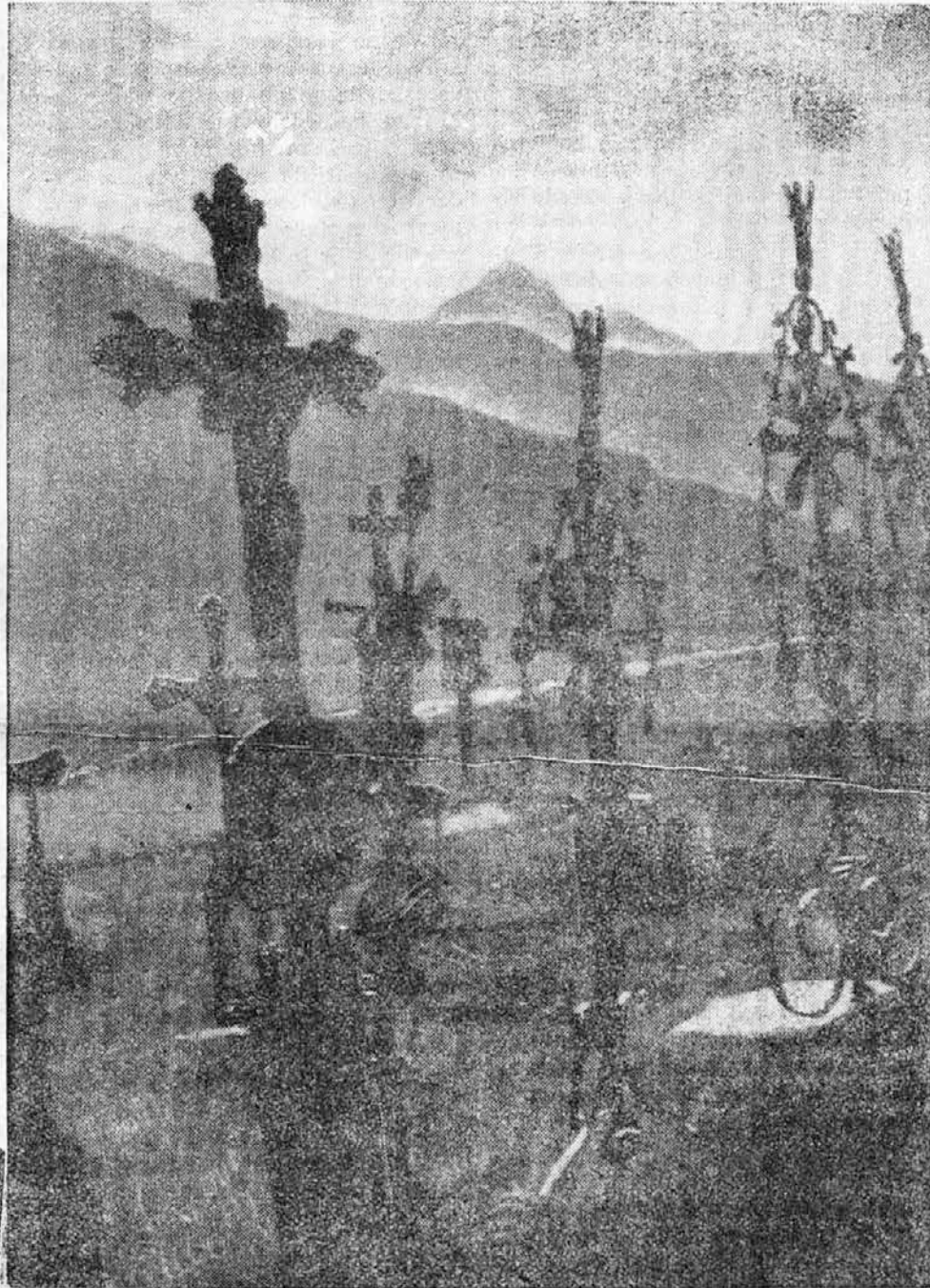
Štev. 44.
Leto V

Spominu mrtvih

Ko listje odpada, ko umira narava, gredo na grobove. V spominu na drage nam mrtve se ustavimo v vrvenju vsakdanjega življenja. Praznik naj bo ta spomin na nekdanje dni. Zakaj le v svečanem razpoloženju nam je dano, da slišimo opominjajoči in hkratu k spravi pozivajoči glas iz grobov — —

Ta dan nam je v mislih le lastna bolešt. Tuga nas tišči k tlom in bridkost je v naših srcih. Toda dolžnost do mrtvih in živih nam veleva, da vidimo v usodi posameznika usodo vsega občestva. Dolžnost, da iz lastnega spoznanja odgovorimo na veliki vprašanji življenja: rojstvo in smrt.

Kako majhen je naš razum, kadar pristopi k velikim zakonom vekovnega dogajanja! In izprašuje, razglablja in išče: »Zakaj?« In čim vsiljiveje priliska vprašanje, tem jasneje nam vstaja spoznanje, da mora vsa naša logi-

samo nade v večnost, temveč ima že v sebi zavest večnosti. Kdor je kdaj z iskrenim srcem občutil pojem večnosti, ni zanj več usod posameznikov, ne grozot na tem svetu. Zakaj zanj je najmanjše in največje življenje zvezano z velikim dihom vesoljstva, z božjim življenjem. In smrt je zanj samo poslednja vrnitev.

Človeško je, da jokamo za svojimi mrtvimi. Krivično bi bilo, če bi jih objokovali. Saj niso umrli, samo vrnili so se domov, in zdaj v miru počivajo. V naročju večnosti sta našli njih življenje in delovanje najlepšo izpolnitev. Pustili so nam spomin in nam položili v roke oporoko, da nadaljujmo njihovo delo v njihovem duhu. V tem dejanskem spominjanju je najlepše delo čaščenja mrtvih.

Zakaj: kaj bi bilo naše življenje brez tega spomina? Daje nam moč, da se dvignemo nad ničevost zemeljskega življenja in da prenesemo bridkosti in razočaranja.

Zavest, da nobena smrt, nobeno gorje tega sveta ni zaman, in da ima z vidika večnosti svoj posebni pomen — ta zavest naj nam ozari molitve ob spominu na drage nam pokojnike.

ka, ki se tako radi ponašamo z njo, pred tem največjim vseh problemov odreči. Da nas neznana sila opomni listega, kar je človeštvo že skoraj izgubilo — vere!

Vere, ki premika goré, vere, ki je nekoč dvigala ljudi iz gorja in smrti visoko nad bedo tega sveta, vere, ki spravlja človeštvo s svetom! Duša vernega človeka je ko dragocena čaša, ki se hrani od vere in svele daleč naokoli. Življenska volja in življenska energija sta pri vernem človeku močnejši kakor pri drugih, toda hkratu je zanj tudi smrt izgubila slednjo grozoto.

Zakaj verovanje daje znanje in golovost. Krščanska vera ne vliva

V Evropi in na Japonskem pojo slavospeve peti zemljini, Avstraliji, govore o njej kot o zemlji bodočnosti, svetu neomejenih možnosti, rajju na zemlji... Vendar je to nenadno hvalisanje tako prozorno, da je slutiti za njim strah onih narodov, ki se boje preobljedenja v lastnih državah. Prav gotovo je še v Avstraliji prostora za tisoče in tisoče izseljencev. Toda na tem velikem otoku preži na tisoče nevarnosti za vsakim vogalom. kajti dežela je, kar se tiče podnebja in gospodarskih prilik, silno raznolika. Prav zdaj se spet bore zapadnjaški farmarji z velikanskim požarom v pušči — in skromno sliko o goreči pušči naj poda ta kratki opis.

Bil sem gost prijatelja, farmarja in lastnika velikih čred ovc v zapadni Avstraliji. Tamkaj štejejo ovce po tisočih, prav tako kakor mi po deset. Ker se mi ni ljubilo lenariti, sem hotel pač prijatelju kakorkoli koristiti.

Po pušči se podijo zanemarjeni divji cučki, stepni volkovi, ki uničujejo ovčje črede kar po načrtu. Napotil sem se k pastem, ki sem jih snočji nastavljal, da bi videl, ali se je kakšna zverina ujela.

Jahal sem po pušči; nebo je bilo v vročini sivo kakor svinec. Pokrajina je prijetno valovita, toda le redko kje je majhen evkaliptov gaj. — Čudna drevesa so to. Pri nas so položeni drevesni listi skoraj vodoravno, drug poleg drugega, da jih sonce bolj obsije, tukaj se pa drevje nekam boji 50 stopinj vroče solnčne pripeke. Evkaliptovi sivi listi vise tako klavrno navzdol kakor netopirji na ogrodju cerkvenih stolpov. Sence ni nikjer. V jeseni se drevesa guliijo kakor kače. Vsa zemlja, do koder vidi oko po pušči, je pokrita z ovelim in suhim listjem. Človek bi se nemara zbal, če bi samo poslušal šumenje in čudno šelestenje pod kopiti dirjajočega konja.

Ves zamišljen jezdim po pusti pokrajini in nič huđega ne sluteč zmečkam dogorelo cigareto ob saréh svojega škornja, kakor sem že vajen, in vržem ogorek na tla. Jezdim v diru do nastavljenih pasti in ugotovim, da se je ta vražji cuček že spet v loku ognil nevarnosti. Seveda manjka spet nekaj ovac... Krepko zakolnem in odjezdím nazaj. Kaj vrağa pomaga najboljša past, preišljujem, če pa —

Stoj! Prav tu nekje sem prej vrigel ogorek in zdaj je v krogu na petdeset metrov vse v ognju... Štiri sto metrov odtod so že prijateljeve njive in nasadi! Za Boga! Prekletó kajenje! Kakor bi trenil razjaham, zavežem na sedlo žepni robec, oplazim z bičem dobrega konjiča — ki jo kakor strela ucvre proti domu...

Medtem pa teptam kakor obseden tleče listje in tolčem z usnjatim jopi-

Pušča gori...

čem po plamenih, da bi jih udušil. Toda kjerkoli sem za dva čevlja pogazil ogenj v pepel, švigne takoj ob straneh nov plamen, ki ga je zanetila žareča perina. Cez deset minut je ogenj le še dve sto metrov od nasadov. Ognjeni zublji se vzpenjajo, suho listje nevarno prasketa.

Končno se vendar približa pomoč. Ze vidim prijatelja, kako priganja svojega konja; za njim drve hlapci s polnim vozom negorljivega dračja in lopatami. Ure minevajo, s čela nam teče znoj v potokih, delamo ne da bi črhnil besedico... Komaj takrat smo si oddahnili, ko je ležalo pred nami zogljenelo polje — spomin na udušeno strašno nevarnost...

»No, prijatelj, ali vam je kaj vroče?« se mi posmeje z nasmeškom na potnem licu moj gostitelj. »Želite cigareto?«

Šele na povratku, ko mi je izkušeni farmar pripovedoval slične doživljaje, sem v polni meri razumel, kakšni strašni nevarnosti smo utekli mi sami in kakšne nevarnosti smo ubranili prijateljeve njive in nasade. Najmanjša perina utegne zanetiti ogromen požar, kajti listje in že sama zemlja pušče, ki jo žge dan na dan tropsko solnce, je v trenutku v ognju. Osušeno evkaliptovo listje zagori ko smola. Ogenj se širi, če je le malo vetrovno, hitreje od misli. Debela orumenela stepna trava gori kakor bi kuril sam zlodej v peklú. Veter, vroč, kakor dih solnčne pripeke, žene ogenj prédse kakor droban pesek v puščavi. Časih se zdi, da je plamen nad vetrom, ki upogiba visoko travo.

Jezdec, ki zagleda od daleč podečo se ognjeno stepe, spodbode svojega konja in zdrvi v nasprotno smer, da reši sebi in živali življenje. Grozeče bobni ogenj, kakor grom, čim bliže prihaja. Šumi, poka in rjove — ogenj v pušči! Nasade in polja objame in uniči vse, kar je človek v potu svojega obraza leta in leta gojil. Živali, ki jih zajame, se sevrejo pri živem telesu. Divjačina teče in beži na vse kriplje iz nižave, toda majhni hribčki niso ugodno pribežališče, kajti preko njih gre plamen kakor divja veččica.

Zvečine tira jezdec brez uspeha svojega vranca, kvečjemu, če še pravočasno dospe do kakšne vode. Takrat ne kaže drugega, kakor zvezati zvesti živali sprednje in zadnje noge in jo nagnati do nozdrvi v vodo. Jezdec sam se vleže po dolgem na konjev hrbet, tako da je ves v vodi in pokrije svojo in konjevo glavo z zmočeno usnjino. V tem položaju je treba počakati v peklensko vročem kotlu, dokler ne zdivja ogenj mimo. In to traja časih dolgo, preden zgori vse, kar je okoli mlake ali na bregovih reke.

To pa, da si vsi farmarji pomagajo drug drugemu, če kje v pušči zagori, je pač razumljivo. Vse delavstvo pusti takrat svoje delo in drvi na pomoč. Še ženjice morajo pustiti takrat s polja. Na znojju kakega hribčka zgradijo zapreko. Z veliko naglico kopljejo široke in globoke jarke in postavijo visoke zaslone iz negorljivega dračja.

Največji posestnik koplje ramo ob rami s svojim najnižjim hlapcem. Še danes ta dan si pripovedujejo z vsó

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu. — Vrší vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

spoštljivostjo zgodbo tistega starega in častiljivega farmarja, ki ga je med reševalnim delom ugrizla strupena črna kača. Niti črhnil ni stavec takrat, temveč je delal neumorno naprej. Cez nekaj ur, ko so uspešno omejili ogenj, se je stavec onesvestil. Morali so mu pri priči odrezati roko.

Zategadelj je pač razumljivo, da velja v notranjosti Avstralije vsa pazljivost zlasti ognju.

Ko se pa po dolgih mesecih suše pripode oblaki, se po navadi tako močno izlije, da so tik za sušo neverjetne povodnji.

Takšna je torej Avstralija!

Spominek

Napisal K. R. Neubert

Ljubezen, samo ljubezen je bila vzrok, da je delj ostal v dragem letoviškem hotelu, kakor je prenesla njegova denarnica. Toda česa vsega ne bi bil pripravljen storiti, samo da bi mogel še teden dni ostati z Glorio!

Zdaj pa je bilo lepih sanj konec. Gloria je odpotovala domov na Angleško, in da bi se še kdaj v tem življenju srečal z njo, pač ni smel pričakovati. Kdaj bi ga neki usoda zanesla v London?

Konec! Ostali so le spomini. Da, in Glorijina zapestnica. Po snočnjem poslednjem plesu, ko sta se zatekla na teraso in se še poslednjič poljubila v slovo, mu jo je bila dala. »Gloria!« je takrat zašepetal, »ti boš zame do smrti edina ženska! Edina, ki sem jo resnično ljubil.« Vzdrgetala je v njegovem objemu. »Moraš mi kaj dati v spomin,« je goreče zaprosil, »svojo sliko ali pa koder las.«

Tedaj je Gloria, premagana od njegove vroče ljubezni, odpela svojo za-

pestnico in mu jo podarila. Za spomin! Čudovit spomin! Zlato, z briljanti posejano zapestnico!

»S to zapestnico,« si je zdaj dejal Job, »bi lahko poplačal trikrat tolikšen račun, kakor je moj.« Mučni položaj bi bil na mah presekan, če bi se hotel ločiti od tega spomina.

Med tem je moral ugotoviti, da bi s svojo gotovino poplačal komaj pol računa. Tega se je že prej bal — a česa vsega človek ne stori iz ljubezni?

Pa če bi zdaj zapestnico prodal ali pa... da, tako bi se dalo napraviti, prodaja sploh ne pride v poštev. Glorijin spomin da bi prodal! Ne, toda zastavil bi ga lahko hotelskemu ravnatelju. Čez dva meseca bi ga že kakó rešil. Torej se je prijavil k ravnatelju.

»Dolžan sem vam po tem računu,« je začel, »prišel sem, da vam...«

Ravnatelj se je ljubeznivo priklonil.

«... povem, da lahko plačam kvečjemu pol računa.»

Ravnatelj je odprl oči.

»Niti groša več!« je Job podkrepil svojo izpoved.

»Ne, veste kaj... to se pa...« je zajeceljal ravnatelj in vsa kri mu je šinila v glavo. »Gospod!« je zdajci zavpil, »kaj naj to pomeni? Kaj pa mislite?«

»Nič!« je vdano odgovoril Job.

»Ali nimate nikakih vrednostnih stvari? Ali ne morete brzojaviti sorodnikom ali znancem?«

»Nikogar ne poznam, nikogar nimam, da bi mi pomagal. Prišel sem sem, da si ogledam letoviško življenje. Slikar sem po poklicu. Prodal sem bil eno svojih slik. Drugače si ne bi bil mogel privoščiti tega potovanja,« je melanholično dodal.

»Stvar vam utegne postati še neprijetna,« je strogo odgovoril ravnatelj.

»Če res drugače ne bi šlo... bi vam nemara... kakšno dragocenost...«

Ravnatelja je pri besedi »dragocenost« kar elektriziralo. »Zakaj niste tega takoj povedali?« je olajšano vzkliknil.

»Ker se le nerad ločim od nje. Pripravljen sem bil na to le v najskrajnejšem primeru.«

Potegnil je zapestnico iz žepa. Ravnatelj si jo je temeljito ogledal. Obraz se mu je razjasnil. »Čuden človek!« se je obrnil k Jobu. »Najprej se delate, kakor bi me hotelj za plačilo oslepariti, s seboj pa nosite dragocenost, ki bi z njo lahko poplačali najmanj pet takih računov!«

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

„SLAVIJA“ v Ljubljani, Gosposka ulica 12
Telef. 21-76, 22-76

Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT

Staro perilo,
novo perilo..
ali vselej čisto
je perilo

S.T.J. 7-33

S **SCHICHT** **OVIM**
TERPENTINOVIM MILOM
PRISTNO SAMO Z ZNAMKO "JELEN"

ZA NAMAKANJE PERILA "ŽENSKA HVALA"

Ali so psi res zvesti?

London, v oktobru.

Na mehkih blazinah v drugem razredu brzega vlaka London—Pariz je sedel odličen gospod, poleg njega pa dragocen dolgodelski psiček. Kakor je že pač v navadi, se je pričel med potniki razgovor, a ker je bil prav pes vzrok razgovora, so se pričeli dajati zaradi pasje zvestobe.

Odlični gospod je prisegal na vse kripelje na zvestobo vseh psov, zlasti svojega dolgodelskega, neki sopotnik, ki je čepel v kotu pri oknu, je bil pa povsem drugačnega mnenja. Trdil je, da je pasja zvestoba samo v pregovorih doma, ni pa po njegovem mnenju nič drugega nego stvar voha. Potniki so se razvneli, zabava je postajala precej razburljiva.

»Dokazal bi vam, da imam prav,« je menil nejeverni Tomaž, »pes ni navezan na svojega gospodarja, temveč na njegovo obleko. Če mi posodite vaš plašč, vam prav rad dokazem pravilnost svoje trditve.« Gospod s psom je bil s predlogom zadovoljen. Posodil je onemu drugemu svoj plašč in izpustil psa. Urno je oblekel prepirljivec tuji plašč in iz-

stopil na prihodnji postaji iz vlaka. Pes mu je res brez pomišljanja sledil.

Toda zaman so čakali povratka obeh. Ne gospod, ne pes se ni vrnil. Gospodar psa je sedel ves zamišljen in majal z glavo. — Čez nekaj časa si je hotel neki potnik privoščiti južino, toda zavilka z gnatjo in kruhom ni bilo nikjer. Zdaj je bila »pasja zvestoba« v hipu vsem jasna, gnjat je torej omamila ubogega kužka, da jo je brez obotavljanja odkuril za tujcem. Niti mož, niti gospodarjev plašč nista zanimala dolgodelskega, zgolj vonjava gnjati mu je kazala sled.

Vlak je zasopihal in odbrzel. Toda ne razboritega potnika, ne plašča, ne psička ni bilo več na izpregled. Pravijo, da ni dobro posojati žene, ure in britve, toda videti je, da ne kaže posojati niti plašča, niti psa... *

Copata...

Hamburg, v oktobru.

Zgodbic o copatah v moški podobi je premnogo. Vselej so za tiste, ki jih poslušajo, prav zabavne. Nekateri

tektiv. »Najbrže ste si mislili, Bog ve kako premeteno ste napravili.«

Job je obupaval. »Miss Gloria vam lahko potrdi, da resnico govorim. Vem, v katerem hotelu bo to noč prenočila. Brzovajite ji!«

Ko je Gloria dobila brzovajko, je ravno sedela s svojo materjo v hotelski sobi. »Tvoja zapestnica?« je planila mati vsa prestrašena pokoncu, ko je prebrala brzovajko. »Saj si mi še v vlaku rekla, da si jo spravila v etui.«

Gloria je prebledela. »Moram pogledati...« je dejala v zadregi in odprla kovčeg. Etui je bil kajpada prazen.

»Res!« je vzkliknila, delaje se osuplo, »najbrže sem jo tam izgubila pri plesu.«

»Toda ta človek trdi, da si mu jo podarila!« je rekla mati in jo ostro pogledala. Gloria se je zdajci zasmejala. »Človek, ki ne more plačati hotelskega računa... ali to ne pove zardosti? Zapestnico je pač... našel...«

»Ali pa ukralk!« je pripomnila mati. »Človek ni nikoli dovolj previden!«

»Zdaj vidite!« je dejal ravnatelj čisto strtemu Jobu in mu pokazal Glorijino brzovajko. »Nu, denimo, da ste zapestnico res našli. Toda z njo vsekako ne morete poravnati računa. Res, zdaj se spomnim: v hotelski obednici se mi severna stena zdi malo preveč gola. Zakaj ne bi napravili zanjo posebno velike slike, da se poravnajo najini medsebojni ra-

se jim od srca nasmejejo, drugi ško- doželjno, tretji se pa ponosno odre- žejo: »Meni bi se kaj takega ne mo- glo nikoli zgoditi.« Toda pravimo vam, nikoli ne recite: »Nikoli...«

Znan hamburški zobni zdravnik je stopil v čakalnico, da pokliče naslednjega bolnika. Na blazinah zelene- ga divana sta pokojno sedela dva starčka, mož in žena. Gospa je brez besede porinila svojega moža skozi vrata ordinacijske sobe, sama je pa pričela dolgovezen nagovor, ki je ve- ljal zdravniku. Da je prišla samo tak- o s svojim možem, toda on, revček ubogi, prenaša že več mesecev Bogu vdano nečloveške bolečine, ki jih je kriv piškav zob, pa se ni upal k zdravniku, kajti, revež stari se silno boji... No, in zdaj ga je lepo za roko pripeljala semkaj, svojega dragega Henrika, kajti dopovedala mu je končno, da tako vendar ne gre več. Tako, in zdaj sta tu, pa naj bo gos- pod doktor tako dober in izdru nje- nemu dobremu možičku tisto bolečo mrcino.

Zdravnik je vse obljubil, zaprl vrata in pristopil k starčku. Pripravil je vse tiste sijajno bleščeče kleščice in druge pripomočke, ki so potrebni za lajšanje bolečin. Toda zaman je iskal in stikal po ustih uvelega gospoda; še škrbine ni našel v brezobnih starčkovih ustih. Takrat se je pa pa- cijentu razvezal jezik.

»Saj sem vedel, gospod doktor, po- slednji zob mi je izpadel že pred de- setimi leti. Zadnje čase sem res tu pa tam imel precejšnje bolečine in moja žena je seveda trdila, da me boli piškav zob. Kajpada je bilo ne- mogoče, toda reči ji nisem smel tega, saj veste kako je. Tako me je torej danes zgrda zvelkla k vam.«

Zdravnik je ugotovil samo vnetje dlesni, ki je povzročalo bolečine, in je lepo po vseh predpisih zobozdrav- niške umetnosti namazal z jodom in balzomom boleče mesto. Ko je do- vršil svoj posel, je hotel pacienta odsloviti. Toda starček se je samo proseče zazrl v zdravnika, hoteč ne- kaj iztisniti iz grla. Pa ni šlo! Sram ga je bilo, reveža. Dobri zdravnik je takoj ugenil vzrok starčkove zadrege. Prišel je brskati po predalu in našel velikanski piškav zob, ki ga je starčku kot »dokaz resnice« skrbno zavil v svilen papir. Stari gospod je bil kakor preroben. Olajšano si je od- dahnil, kakor bi mu bil zdravnik v resnici izdrl desetorico takšnih gni- lih zob...

Zvesta ženica bo pa vsa navdušena dejala: »Saj sem ti zmerom pravila, Henrik, take bolečine so samo od vollega zoba; če me pa nočeš poslu- šati...«

čuni? Saj pravite, da ste slikar, ne? Drugače seveda —

Kaj je hotel Job? Vdal se je v ne- hvaležno usodo in je bil še vesel, da se je tako poceni izmazal. O Gloriji pa ni nikoli več govoril..

— 28. oktobra, na praznik ustanovitve države, so na Češkoslovaškem svečano proslavili 15 letnico obstoja republike. Pomembno je, da so se slavnosti iz last- nega nagiba udeležili tudi češki Nemci, hoteč tako manifestirati za nujnost ob- stoja češkoslovaške države v sedanji ob- liki in sedanjih mejah.

— Francoski socialisti so vrgli vlado, ker je hotela proračunski primanjkljaj delno kriti s 6%nim znižanjem uradni- ških plač. Novo vlado je sestavil Sarraut, ki pripada radikalnim socijalcem kakor njegov prednik Daladier.

— Pri volitvah v Delavsko zbornico so dobili rdeči 25, modri 21, beli 13 in zeleni 1 mandat.

— V britanski Guyani je neka žena rodila sedmorčke, same dečke. Mati in otroci so zdravi. — Do zdaj je to drugi primer sedmorčkov, kolikor jih pozna zgodovina. Tudi šestorčki so silno redki; doslej poznajo takisto samo dva primera. Petorčkov je medicinska kronika zabele- žila vsega skupaj le 27 primerov. Četvorč- ki so že pogostejši; računajo, da jih pride 15 na 1 milijon porodov. Se več je trojčkov: 1 na 1000 porodov. Dvojčki so pa že malone vsakdanost, saj prideta povprečno pri vsakem stotem porodu dvojčka na svet.

— 29. oktobra je Turčija praznovala 10 letnico republike pod predsedništvom Kemala, ki je državo reformiral in mo- derniziral na vseh poljih. Med drugim je uvedel latinico, odpravil fese in žens- ke pajčolane.

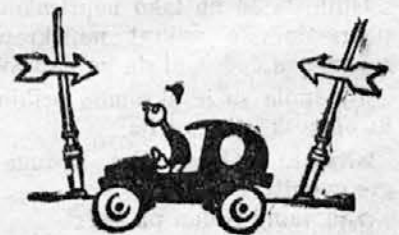
— Ondan je v Zelli am See v Avstriji prišla pod stečaj tamkajšnja banka. Ko so popisovali njen inventar, so pa od- krili pod streho neko sliko, ki so jo strokovnjaki spoznali za Rembrandtovo. Prodali so jo na Holandskem za 15 mili- jonov dinarjev — in banka lahko spet postuje.

— V nedeljo je Francija izgubila dva velika moža, bivšega predsednika vlade in dolgoletnega ministra Paula Painlevé- ja, znamenitega tudi kot učenjaka, zlasti matematika, in Alberta Calmetta, pod- ravnatelja pariškega Pasteurjevega za- voda in odkritelja cepiva proti jetiki. Oba sta umrla v starosti 70 let. Painlevé bo pokopan na državne stroške.

— V Atenah je neko 16 letno dekle tri leta neprestano spalo in so jo morali umetno hraniti. Imela je spalno bolezen. Zdaj se je zbudila.

— V tekmovalstvu za nogometno prven- stvo je Primorje izgubilo proti Hajduku 1:2. Gradjanski je zmagal nad Concordijo 5:1. Jugoslavija nad sarajevsko Slavijo 2:1 in Hašk nad osiješko Slavijo 2:1. BSK ima 27 točk, Hajduk 26. Primorje s 15 točkami je na 7. mestu.

— Pred kavarno Evropo v Ljubljani so modernizirali promet. Za pešce so napravili poseben trodelni varnostni otok, kjer lahko po mili volji stoje in prome- nirajo, ne da bi bili komu v napoto. Za vozila so pa predpisali enosmerni pro- met, to se pravi, po vsaki strani ceste smejo voziti samo v eni smeri. To pa ni tako enostavno in mnogi ne razumejo; zato so na trgu vse vprek postavili table, ki kažejo kolesarjem, voznikom, šofer- jem in mlekariskim vozičkom, kod smejo in kod ne.

Grof MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

10. nadaljevanje.

Nekega dne je pa mahoma obstal in vzkliknil:

»O, da ni straže!«

»Straže ne bo, samo če hočete,« odgovori Dantès. Ugenil je bil njegovo misel.

»Rekel sem vam že, da se mi umor upira.«

»In vendar bi bil tak umor upravičen, ker bi ga narekoval instinkt samohranitve in silobrana.«

»Vseeno... jaz ne bi mogel...«

»A vendar še zmerom mislite na to?«

»Noč in dan,« zamrmra abbé.

»In ste našli novo pot?« vpraša živahno Dantès, ves vesel, da se mu je ponudila priložnost načeti ta razgovor. Toda abbé je samo zmajal z glavo in ni odgovoril.

Minili so trije meseci.

»Ali ste močni?« vpraša nekega dne abbé Dantès.

Dantès vzame brez besede dleto, ga upogne v podkev in nato spei zravna.

»Ali mi obljubite, da boste pobili stražo le v skrajni sili?«

»Da, pri moji časti.«

»Potem bi lahko izvedla moj načrt,« odvrne abbé.

»Kako dolgo bi to trajalo?«

»Najmanj leto dni.«

»O, vidite, celo leto sva izgubila!« vzklikne Dantès.

»Ali se vam res zdi, da sva ga izgubila?«

»Oprostite!« zajecija Edmond in zardi.

»Nič hudega. Človek je samo človek, in vi ste eden izmed najboljših, kar sem jih srečal. Zdaj pa poslušajte moj načrt!«

Abbé je popisal Dantèsu načrt, ki ga je bil sam narisal. Sredi hodnika, ki je vezal obe celici, je nameraval izkopati jašek, kakor jih imajo v rudnikih. Po tem jašku bi jetnika prišla pod galerijo, kjer je hodila straža. Tam bi ga razširila in izpodkopal eno izmed kamenitih plošč, s katerimi je bila galerija flakovana. V danem trenutku bi se plošča pod vojakovo težo vdala, in straža bi padla v jašek. Dantès bi se vrgel nanj, ga zvezal in mu zamašil usta, nato bi se pa po lestvi vzpela na okno galerije, skočila od ondod dol in zbežala.

Dantès je od veselja plosknil z rokami in oči so mu zažarele; načrt je bil tako preprost, da se je moral posrečiti.

Še tisti dan sta se lotila dela, s tem večjo vneto, ker sta tako dolgo počivala. Nič ju ni pri delu motilo; prestala sta le tedaj, kadar sta zaslišala ječarjeve korake, da sta se naglo razšla vsak v svojo celico. Izkopano prst sta zmlela v prah ter jo z neskončno opreznostjo spuščala skozi okno, da jo je nočni veter raznesel na vse strani.

Več ko leto dni jima je minilo pri tem delu, ki sta ga opravljala z dletom, nožem in lesenim vzvo-

dom. Ves ta čas je Faria govoril z Dantèsom v raznih jezikih, zdaj v tem zdaj onem, in ga zraven poučeval zgodovine narodov in velikih mož. Abbé je bil mož odlične vzgoje in lepih manir; Dantès je bil že od narave zelo sprejemljiv za vtise in se je pri obče- vanju z njim nehoče navzel izbrane vljudnosti in aristokratskega nastopa, ki ga sicer dá človeku le dolgoletno občevanje z visokimi sloji in družbo plemenitih ljudi.

Po preteku petnajstih mesecev je bil jašek izkopan. Slišala sta že korake straže na galeriji; ker sta sklenila, da počakata z begom do prve temne noči, sta se ustrašila, da se ne bi plošča prezgodaj vdrla pod vojakovimi koraki. Da se ne bi to zgodilo, sta jo sklenila podprej z majhnim brunom, ki sta ga našla pri kopanju.

Dantès je ravno postavljal to oporo, ko nenadoma zasliši iz svoje celice, kjer je abbé ostril količ, da bi nanj pričvrstila lestev, bolesten krik. Hitro se vrne in zagleda abbéja stoječega sredi ječe, vsega bledega, z znojnim čelom in krčevito zvitimi rokami.

»O Bog, kaj vam pa je?«

»Brž, brž!« zajeciji abbé.

Starčev obraz je bil mrliško blede, njegove srepe oči sta podplula dva višnjevkasta obroča in ustnice je imel bele ko zid. Dantès je od strahu izpustil dleto.

»Izgubljen sem!« zajeciji abbé.

»Strašna slabost me grabi, to pot bo morda moja smrt. Čutim, kako se mi bliža napad. Enkrat me je že prijelo, tisto leto, preden so me zaprli. Proti temu je samo eno sredstvo. Vzdignite desno prednjo nogo moje postelje, noga je volna, in v njej boste našli kristalno stekleničico z rdečo tekočino...«

Dantès ni izgubil glave. Poiskal je stekleničico in položil po vsem životu tresočega se starca na posteljo.

»Napad prihaja,« zajecija abbé.

»Telo mi dreveni, morda se ne bom mogel niti zgeniti, ali se bom pa penil in kričal. Glejte, da udušite moje vpitje; zakaj če izvedo, da sem bolan, bi me spravili v drugo celico in naju za zmeraj ločili. Če bom ležal nepremično in otrpel kakor bi bil mrtev, tedaj — a Bog ne daj prisl — mi razklenite z nožem čeljusti in mi vlijte osem do deset kapljic v usta... morda me to reši...«

»Morda?« zajeciji bolešno Dantès.

»Na pomoč! Na pomoč!« zakriči abbé. »Umi...«

Napad je prišel tako nepričakovano in je bil tako silovit, da nesrečni jetnik še dogovoriti ni utegnil. Krvav oblak mu je legel na čelo, oči so se mu izbuljile in obraz mu je zalila škrlatna rdečica. Otepal je z rokami in nogami in rjovel in pene so mu silele iz ust. Toda Dantès ga je po-

kril z odejo in udušil njegovo kričanje, kakor ga je bil abbé sam prosil. To je trajalo dve uri. Potem se je nesrečni jetnik nenadoma krčevito vzel, zakrilil z rokami in padel na posteljo kakor posekan.

Edmond je počakal, dokler ni njegovo telo postalo mrzlo ko led; nato je vzel nož, porinil rezilo med zobe, z neskončnim naporom razklenil čeljusti in mu vlij deset kapljic rdečega soka v usta. Potem je čakal.

Minila je cela ura, toda starec se še zmeraj ni zgenil. Dantès se je že ustrašil, da ni predolgo čakal. V blaznem strahu je upiral oči v starca in minute so se mu zdele kakor ure. Naposled so se abbéjeva lica lahno pobarvala, iz široko odprtih oči se je izgubila srepost in iz ust se mu je izvil komaj slišen vzdihljaj.

»Rešen! Rešen!« zavrisne Dantès.

Bolnik še ni mogel govoriti, le z roko je ves v strahu pokazal na vrata. Dantès je prislunil in zaslišal znane korake; bilo je že skoraj sedem ura. Mladi mož se je zagnal k rovu in izginil v njem; nato je s kamenito ploščo zadelal odprtino in se splazil v svojo ječo. Trenutek nato so se vrata odprla in ječar je zagledal jetnika sedečega kakor navadno na postelji.

Komaj je ječar odšel, njegovi koraki še niso zamrli na hodniku, ko se je Dantès, ne meneč se za jed, vrnil v abbéjevo celico.

Le-ta se je bil že popolnoma zavedel; toda še zmeraj je ležal nepremično in brez moči na postelji.

»Nisem mislil, da se bova še kdaj videla,« ogovori Dantès.

»Zakaj?« vpraša mladi mož.

»Ali ste se bali, da boste umrli?«

»Ne... toda bilo je že vse pripravljeno za beg... pa sem mislil, da se boste rešili.«

Rdečica užaljenosti je zalila Edmondu obraz.

»Brez vas! Ali ste mar mislili, da bi bil tega zmožen?«

»Vidim, da sem se zmotil,« odgovori bolnik. »Oh, kako slab sem...«

»Pogum! Saj se vam bodo spei vrnilo moči,« ga skuša potolažiti Dantès in sede k njemu na posteljo.

Toda abbé zmaje z glavo.

»Zadnjič je trajal napad samo pol ure; potem sem začutil lakoto in sem lahko sam vstal. Danes pa ne morem premakniti desne noge ne roke, in v glavi mi brni — znamenje, da me je prizadelo v možgane. Tretejč bom popolnoma ohromel ali pa na mestu umrl.«

»Ne, ne, pomirite se, ne boste umrli; ako vas res še v tretje napade, boste takrat že svobodni, in tedaj bova imela na razpolago vse, kar vam bo potrebno.«

»O, prijatelj,« odkima starec, »ne dajte se varati! Kriza, ki sem jo pravkar prestal, me je obsodila v dosmrtno jetništvo; kdor hoče bežati, mora imeti zdrave noge.«

»Nu, bova pa čakala teden dni, mesec, ali pa dva meseca, če bo treba! Ta čas se vam bodo vrnilo moči. Za beg je že vse pripravljeno, in sama si lahko izbe-

Naš pravi domači izdelek!

reva dan in uro zanj. Ko boste dovolj krepki, da boste mogli plavati, jo pa pobereva!«

»Jaz ne bom nikoli več plaval,« odvrne Faria; »desna roka mi je ohromela, ne za teden ne za mesec dni, temveč za zmeraj. Poskusite jo zgniti, boste videli, kako je težka!«

Mladi mož je vzdignil bolnikovo roko; ko jo je izpustil, je padla kakor mrtva na odejo. Dantès je žalostno vzdihnil.

»Zdaj mi verjame? O, vem, kaj rečem; odkar me je prvič napadlo, mislim neprestano na to. Pričakoval sem novega napada, zakaj pri nas je ta bolezen v krvi. Oče ji je podlegel pri tretjem napadu, prav tako tudi ded. Znameniti Cabanis, ki mi je dal te kapljice, mi je prerokoval isto usodo.«

»Zdravnik se lahko zmoti,« vzklikne Dantès. »Kar se pa vaše hromosti tiče, se ne bojte: oprl si vas bom na pleča in plaval z vami.«

»Otrok!« se bolešno nasmehne abbé. »Pomorščak ste in plavač, pa ne veste, da ne more človek s takim bremenom plavati niti petdeset seznjev daleč. Naj vas ne premoči vaše plemenito srce! Meni je usojeno, da ostanem tu, dokler ne napočira ura moje rešitve... to je smrti. Vi pa morate bežati! Mladi ste še, krepki in spretni; ne brigajte se zame... vrnem vam vašo besedo.«

»Prav,« odgovori mirno Dantès, »pa ostanem tudi jaz.«

Nato se zravna in svečano dvigne roko:

»Pri Kriščevi krvi se zakolnem, da vas ne bom zapustil, dokler boste živi!«

Faria je pogledal preprostemu in v svoji nesebični požrtvovalnosti toli plemenitemu mlademu možu v oči. V njih je bral iskrenost njegove ljubezni; videl je, da la človek ne bi nikoli prelomil pri-sege.

»Hvala vam,« odgovori ganjeno bolnik.

Potlej ga prime za roko.

»Mogoče boste nekoč še poplačani za to nesebično požrtvovalnost,« povzame nato. »Za zdaj je najvažnejše, da zasujeva rov, ki sva ga izkopala pod galerijo, drugače ga utegne nekega dne

odkrili straža in stvar naznaniti; najmanj, kar naju bi potem čakalo, bi bilo da naju ločijo. Toda pri tem delu vam na žalost ne bom mogel več pomagati; delajte, če je treba, tudi vso noč, in se vrnite šele jutri po ječarjevem obisku. — Mislim, da vam bom imel nekaj važnega povedati,« doda s pomembnim usmevom.

Dantès stisne abbéju roko in odide na delo.

XVII

Zaklad

Ko se je Edmond drugo jutro vrnil v celico svojega bolnega tovariša, je zagledal Fario, kako je mirno sedel pod lino v luči bornega solnčnega žarka, ki je našel pot v to zapuščeno celico. V levici je imel kos papirja, ki ga je brez besede pokazal svojemu mlademu prijatelju.

»Kaj je to?«

»Dobro si oglejte!« odgovori z nasmehom abbé.

»Saj gledam, pa ne vidim drugega kakor ožgan papir z gotskimi pismenkami, napisanimi s čudno tinto.«

»Ta papir, dragi prijatelj, je moj zaklad. In pol tega zaklada je od danes vaše.«

Mrzel pot stopi Dantèsu na čelo. Do tistega dne je pazil, da ni nikoli nanesel pogovora na ta zaklad, dobro vedoč, da mora biti tod abbéjeva občutljiva točka. Tudi Faria se ni nikdar doteknil te stvari; v njegovem molku je videl Dantès dokaz, da se je stavec izpametoval. Pravkaršnje abbéjeve besede po včerajšnji krizi so mu pa izdale, da je na njegov razum speč jela legati noč.

»Vaš zaklad?« zajecija Dantès.

Faria se nasmehne.

»Da, Edmond. Plemenit človek ste, in vem, kaj pomeni blodost na vašem obrazu in groza, ki vas je pravkar obšla. Ne bojte se, nisem blazen; ta zaklad res obstoji, Dantès, in če že ni meni namenjen, ga boste vsaj vi dobili. Nihče me ni hotel poslušati, nihče mi ni hotel verjeti, vsi so me imeli za blaznega; toda vi, ki veste, da nisem, vi mi boste kmalu verjeli.«

»Ah,« zamrmra Edmond sam pri sebi, »torej ga je res speč prijelo! Še te nesreče mi je manjkalo!« Nato pa vendarle vzame papir, ki mu ga je pomolil abbé, in ga prebere.

»Nu?« vpraša Faria, ko je mladi mož končal.

»Saj so same nezvezne in nerazumljive besede!« vzklikne Dantès.

»Za vas, prijatelj, ki jih prvič berete, ne pa zame, ki sem čepel nad njimi po cele noči in dopolnil stavek za stavkom, misel za mislijo.«

»In menite, da ste pogodili pravi zmisel?«

»O tem niti ne dvomim, sicer se boste pa lahko sami prepričali. Toda poprej vam moram povedati istorijo tega papirja.«

»Tiho!« vzklikne Dantès. »Korake slišim... Zapustiti vas moram... Do svidenja!«

Ves vesel, da je ubežal tej istoriji, ki bi mu kakor je mislil, le preveč potrdila, da je ubogi abbé res blazen, se splazi Dantès skozi rov, Faria pa z muko porine ploščo na njeno mesto in zadela odprtino.

Koraki so izvirali od guvernerja, ki mu je ječar povedal o abbéjevi bolezn; prišel je, da se sam prepriča, kako je z bolnikom.

Faria ga je sprejel sedé. Z neznanskim naporom se mu je posrečilo prikriti guvernerju svojo hromost; bal se je namreč, da se mu ne bi zasmilil in ga dal prenesti v zdravejšo celico ter ga tako ločil od mladega prijatelja. Toda njegov strah je bil prazen, zakaj guverner je odšel v veri, da je obšla ubogega blaznika samo nedolžna slabost.

Med tem je sedel Edmond na postelji in si prizadeval, da zbere svoje misli. Vse, kar je bilo v zvezi z abbéjem, se mu je zdelo tako razumno, tako veliko in dosledno, da mu ni hotelo v glavo, kako je moglo ta bistri razum v edini točki — zastran zaklada — tako pustiti na cedilu.

Dantès je ostal ves dan v svoji celici; ni imel poguma, da bi se vrnil k svojemu prijatelju. Hotel je čim delj odgoditi trenutek, ko bo dobil strašno gotovost, da je abbé res blazen. Toda proti večeru, ko Dantèsu le ni bilo, se je skušal Faria, čeprav napol hrom, sam splaziti k njemu. Edmond se je zgrozil, ko je slišal, s kolikšnimi mukami se vleče stavec skozi rov. Potegnil ga je k sebi, drugače se ne bi bil prerinil skozi tesni rov, ki je držal v Dantèsovo ječo.

»Neusmiljen sem, kajne, da vas tako preganjam,« se dobrohotno nasmehne Faria. »Mislili ste, da boste ubežali moji radodarnosti, pa se motite! Zdaj pa poslušajte!«

Edmond je videl, da ne more uiti. Zato posadi starca na posteljo, sam pa sede zraven njega na pručico.

»Znano vam je,« začne abbé, »da sem bil tajnik, zaupnik in prijatelj grofa Spade, poslednjega kneza tega imena. Temu dobrotniku sem dolžan hvaležnost za vso srečo, ki sem je bil deležen v tem življenju. Bogat ni bil, čeprav je prišlo bogastvo njegove rodbine uprav v pregovor. Njegova palača je postala moj raj. Poučeval sem njegove nečake, ki so pa vsi umrli pred njim; ko je ostal sam na svetu, sem mu s tem, da sem živel samo zanj in po njegovi volji, povrnil, kar je prej storil zame v desetih letih.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svečolika srajce, ovratnike, zapestnice i. t. d. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
L J U B L J A N A

Grofova palača kmalu ni imela zame nikakih skrivnosti več. O, kolikokrat sem videl svojega gospodarja, kako je vneto brskal v starih knjigah in rodbinskih listinah! Nekega dne sem ga pokaral, zakaj po cele noči prefiči pri prašnih knjigah, kar gotovo ne more biti njegovemu zdravju v prid. Tedaj se je grenko nasmehnil in odprl knjigo o zgodovini rimskega mesta. In tam sem bral v dvajsetem poglavju, ki je bilo posvečeno papežu Aleksandru VI., tele vrste, ki jih ne bom nikoli pozabil:

Velikih vojn v Romagni je bilo konec. Cezar Borgia je potreboval po končanih osvajalnih vojnah denarja, da bi si kupil vso Italijo. Tudi papežu, njegovemu očetu, je bil denar potreben, da obračuna s francoskim kraljem Ludovikom XII., ki je bil vzlic izgubljenim bitkam še zmeraj sila mogočen. Zato sta premišljevala, s kakšno spekulacijo bi se dokopala do denarja — toda Italija je bila takrat uboga in izmозgana, in stvar ni bila lahka.

Tedaj je njegovi Svetosti prišla neka misel: sklenil je namreč ustanoviti dve novi kardinalski mesti. Če podeli kardinalska klobuka dvema bogatima rimskima odličnikoma, napravi lahko dvojno kupčijo: prvič prodaja plodnosne službe, ki sta jih kardinala dotlej imela, in drugič dobi od obeh bodočih kardinalov lepe denarce za njuni novi mesti.

Papež in Cezar Borgia sta torej šla in poiskala najprej oba bodoča kardinala; bila sta to Giovanni Rospigliosi, ki je sam opravljal štiri visoke službe pri sveti Stolicy, in Cezar Spada, eden izmed najplemenitejših in najbogatejših Rimljanov. Oba sta vedela ceniti tolikšno papeževo naklonjenost; bila sta častihlepna, in tako se je vsulo v blagajno obeh spekulantov 800.000 tolarjev.

Ko je papež izročil Rospigliosiju in Spadi kardinalska odličja, ju je skupno s Cezarjem Borgia povabil na obed. Zastran tega obeda se je pa pokazalo nesoglasje med svetim očefom in njegovim sinom. Cezar je namreč mislil, da bi bilo najboljšo, če bi

se poslužila enega tistih sredstev, ki jih je imel zmeraj pripravljena za svoje dobre prijatelje. Tako sredstvo je bilo na primer njegov prosluli ključ, ki ga je ponudil povablencu, naj odpre to ali ono omaro. Ta ključ je imel drobce no ost. Omara se je kajpada nerada odpirala, zato je gost poskusil malo bolj s silo: pri tem se je zbedel v prst — in drugi dan je bil mrtev. Dalje je bil na razpolago prstan z levjo glavo, ki si ga je Cezar nateknil na prst, kadar je hotel svojemu dragemu gostu stisniti roko. Lev je vklal odlikovanca v roko in vgriz je imel čez štiri in dvajset ur za posledico smrt. Cezar je torej predlagal svojemu očetu, naj bi kardinaloma velel odpreti omaro, ali naj bi jima pa krepko stisnil roko. Toda Aleksander VI. ga je zavrnil: »Vendar ne bova skoparila s kosilom, če gre za draga nam kardinala Rospigliosija in Spadol Neka slutnja mi pravi, da nama bo ta izdatek obilno povrnjen. Vrh tega si pozabil, Cezar, da se posledice slabe prebave takoj pokažejo, vbodljaj ali vgriz pa deluje šele čez dan ali dva.«

Tem razlogom se je Cezar uklonil in tako sta dobila kardinala povabilo na obed. Pojedina je bila pripravljena v ljubki papeževi vili nedaleč od Rima. Rospigliosi je prišel ves vesel in počaščen nad visokim povabilom. Spada je bil pa oprezen človek in je imel zelo rad svojega nečaka, mladega stoltnika; zato je napravil oporoko. Nato je poslal svojemu nečaku pošto, naj ga počaka pred vilo; toda vse kaže, da ga sluga ni dobil doma.

Okoli dveh se je Spada odpravil v vilo; papež ga je že čakal. Prvi človek, ki ga je novi kardinal ves osupel zagledal, je bil njegov nečak, ki mu je Cezar Borgia kar se da prijazno stregel. Spada je prebledel; Cezar ga je posmehljivo pogledal in mu dal razumeti, da je izpregledal in prehitel njegovo previdnost.

Sedli so k obedu. Spada je komaj utegnil vprašati svojega nečaka, ali je dobil njegovo sporočilo. Nečak je odgovoril, da ne, in je isti mah vedel, koliko je ura. Toda bilo je že prepozno, zakaj izpil je bil že kozarec izbornega vina, ki ga je papežev kletar pripravil nalašč zanj. Med tem je pa prišla že druga steklenica na mizo, in iz nje je točaj natočil Spadi. Uro nato je izjavil zdravnik, da sta umrla za strupenimi gobami. Spada je umrl na pragu vile, njegov nečak je pa izdihnil pred svojo hišo.

Cezar in papež sta takoj planila po dediščini, pod pretezo, da morata pregledati zapuščino. Toda dediščina je sestajala iz enega samega koščka papirja, kamor je Spada tole napisal:

»Svojemu ljubljenu nečaku zapišem svoje zaboje in knjige, med njimi svoj lepi brevir z zlafo okovanimi vogali, s prošnjo, da me ohrani v dobrem spominu.«

Dediča sta vse preiskala, občudovala brevir, razbila zaboje in omare, mencec da bosta v njih kaj našla, in naposled razočarano ugotovila, da je bil bogati Spada v resnici kaj siromašen stric; nikjer nikakega zaklada.

DAMSKI

JESENSKI in ZIMSKI

PLAŠČ,

ki Vam ga dobavi tvrdka

DRAGO GORUP & Co., LJUBLJANA

Miklošičeva cesta 16/I

Je zadnje mode, najboljše

kvalitete, prvorazredno delo

Nizka cena!

Velika kneginja Aleksandra

Prvi zvočni film Marije Jeritze

Izum zvočnega filma nam je odkril možnosti, ki bi nam sicer ostale popolnoma nedostopne ali pa zelo omejene. Nemogoče bi nam bilo gledati igro ali poslušati petje onih

povedali »prihod« Šaljapina, Kiepure, Volpija ali katerega drugega, čigar »lepi glas se daleč sliši...«

Elitno kino Matica nam je obljubil za prav kmalu prihod dunajske oper-

Marija Jeritza in Paul Hartmann v filmu »Velika kneginja Aleksandra«

redkih velikih umetnikov, ki so edinstveni v svoji stroki, ko je pa ta v Milanu, drugi v New-Yorku, tretji na Dunaju, četrti spet v Parizu — mi pa v Ljubljani z mnogo dela in skrbi pa malo denarja!

Zato zasledujemo objave zvočnih kinov in gledamo, kdaj nam bodo na-

ne pevske atrakcije v osebi Marije Jeritze. Prav je in spodobi se, da pride po reviji moških na vrsto tudi ženska, O Mariji Jeritzi smo že veliko slišali, toda nje same še ne, ker je »Velika kneginja Aleksandra« njen prvi film.

Film »Velika kneginja Aleksan-

dra« je izdelan po manuskriptu znane dunajskega književnika in dramaturga Hansa Sassmanna v režiji Wilhelma Thieleja. Tudi ta Sassmannov manuskript vsebuje glavno karakteristiko njegovih odrskih del, to je humor, ki ostane v primerni razdalji spremljemalec tudi najtragičnejših prizorov.

Vlogi »veselih oseb« sta dobila v tem filmu res igralca, ki sta jima kos: Leo Slezak in Szöke Szakall. O Slezaku bi morali prav za prav v prvi vrsti govoriti kot o komornem pevcu, toda njegov humor je že marsikomu izvil solze iz oči; če pa nastopa skupaj s Szökejem Szakallom — ne, saj smo že s tem dovolj povedali!

»Ti in jaz sva drug za drugega,« to Leharjevo pesem poje slovita Jeritza, pa ne samo za mikrofona in poslušalce, temveč tudi stasitemu ruskemu častniku, ki jo spremlja na klavirju. Ta častnik je Paul Hartmann; igra vlogo velikega kneza Mihajla, ki živi z Aleksandro v morganatskem zakonu. Poročil se je z njo zoper carjevo voljo, zato si lahko mislimo, da

poje Jeritza te besede iz globine svojih najglobljih čustev.

Čeprav ima življenje še marsikateri drugi cilj in drugo duševne vsebine, je in ostane ljubezen večna dobrina. Zato je menda pri vseh filmskih šlagerjih že prvi verz izraz hrepenenja slehernega človeka, ki si je vsaj enkrat v življenju skušal pridobiti ljubezen izvoljenega bitja.

Ti verzi pa bodo iz grla Marije Jeritze brez dvoma še posebno čustveni in mamljivi. Tudi v tem filmu je popolnoma prišel do izraza pravi namen zvočnega filma s slovito pevko v naslovni vlogi; zakaj Jeritza nam bo toliko pela, da bomo prav vsi prišli na svoj račun. Med drugim bo pela tudi arijo iz opere »Aida«.

Vsa inozemska strokovna filmska ocena si je edina, da se je Jeritza v svojem prvem zvočnem filmu prav tako dobro obnesla, kakor v le kateri svoji operni vlogi. Zato mirno lahko rečemo, da sta tudi Jeritza in zvočni film v doslovnem pomenu besede »drug za drugega,« in veseli smemo biti, da sta se... »dobila«.

Zvočni film »Mati« v kinu »Ideal«

Ne moremo opustiti prilike, da ne bi obrnili pozornost na program kina »Ideal«, kjer bodo predvajali film globoke materinske ljubezni. Nikakoli nova snov; že nešteto krat so jo opevale v pesmi, popisovali romani in prikazovale drame — toda zmerom bo ostala nova, večno lepa, ker je materinska ljubezen brezmejna. Ne mine dan, da ne bi srečali odseva materinskih čustev v najbolj različnih prilikah. Materinska ljubezen je polna bolesti. Njena nesebičnost se razodeva v tem, da za to, kar daje, ničesar ne dobi, zraven pa s svetniško potrpežljivostjo sprejema najhujše udarce svojih dragih. Tudi iz filma »Mati« odseva vsa veličina materinske ljubezni.

Koliko je družin, ki pridejo pod silo razmer materi v breme! Smrt, vojna, gostilna, kvarte, nezvestoba, zapor — o vsem tem beremo dan za dnem, ali smo pa dogodkom celo sami priče...

Naj vam povemo zgodbo družine, ki jo popisuje ta film. Če si ga boste ogledali, bo mogoče tudi vaša mati z vami bolj zadovoljna.

Dani se. Mati budi svoje štiri otroke in jih pripravlja za šolo. Otroci so razbrzdani in poredni, toda mati jih ljubi in dela zanje od jutra do pozne noči.

Oče lenari — ne najde dela, ker noče... Tako potekajo leta. Otroci odrasejo, mati se je postarala. Prišel je božič, vsi so zbrani v hiši, samo očeta ni. Tedaj pretrgajo revolverski strelji nočno tišino; tihotapci alkohola so na delu, med njimi tudi oče...

Sin Johnny prevzame očetov greh in odide na triletno pregnanstvo.

Očeta je razbrzdano življenje popolnoma uničilo; kmalu potem umre in mati ostane sama.

Ko se Johnny vrne iz zapora, nima obstanka v svojem kraju, zato se dogovori s bratom, kako bosta skrbela za mater, in se pridruži lovčemu za zlatom, ki se odpravljajo na Aljasko.

Mati preživlja po njegovem odhodu križev pot. Zredila je bila štiri otroke, toda otroci niso mogli prehraniti matere, ko se je postarala.

Johnny je bil daleč, daleč od nje... ko se je vrnil, je našel mater v ubožnici.

Vzel jo je k sebi, a materinsko srce se je šele tedaj pomirilo, ko se je

Mati in sin
Marsh in James Dunn Mae

pred svojo poroko spravil z brati in sestrami.

Verjemite, mati instinktivno čuti, da pravica ni bila prva na svetu. Vse prenašajoča, vse odpuščajoča ljubezen je bila že pred njo — pravica je pa prišla šele tedaj, ko se je ljubezen izgubljala...

Meščanska kuhinja *Piše Nuša*

Praznik vseh svetnikov je napočil. V svoji žalosti ne smemo pozabiti na dolžnosti, ki jih imamo do svoje družine. — Skuhati moramo nekaj »boljšega«. Evo nekoliko receptov za preprosta, pa tudi za boljša kosila:

PREPROSTO KOSILO

Goveja juha, Govedina, pražen krompir, kisló zelje, Potica, Grozdje.

BOLJŠE KOSILO

Goveja juha, Govedina s špinačo, Solata, Srnin hrbet v omaki, Fini cmoki, Kostanjeva torta, Sadje.

Goveja juha

1 kg govejega mesa kuhamo v 4 litrih vode. Dodamo vso zelenjavo in sol ter počasi kuhamo dve uri. Potem juho odcedimo in vkuhamo varjo domače rezance.

Špinača

1 kg špinače operemo v več vodah in jo denemo kuhati v vrelo slano

masti in moke naredimo svetlo prežganje, dodamo k špinači, prilijemo nekoliko juhe, dobro premešamo in dodamo še dva zdrobljena česna ter vse pustimo še 10 minut dušiti. Špinačo serviramo gorko, garniramo z jajci in gorko govedino. Solata.

Srna v omaki

Najboljše meso na srni je hrbet, ako ga ne dobimo, vzamemo stegna in pleča. Dobimo pri Slamiču za precej zmerno ceno.

Najprej si naredimo kvašo. V vodo denemo na listke zrezan koren zelene, dve zrezani čebuli, 2 lovorjeva lista, malo timijana, peščico celega popra, kisa pa le toliko, da dobi kvaša prijeten kisel okus. Vse pustimo kuhati 20 minut in potem pustimo kvašo ohladiti. Medtem si pripravimo meso. Za 4 člane družine računamo poldrugo kilo mesa. Iz mesa izrežemo vse kožice, ga osolimo in prevlečemo s slanino. Potem ga denemo v porcelanasto skledo, oblijemo z ohlajeno kvašo, skledo pokrijemo in meso pustimo 1 ali 2 dni v kvaši na mrzlem prostoru. Čez dva dni vzamemo meso iz kvaše, denemo na kozice in dodamo 15 dkg sirovega masla ali pa 2 žlici masti, drobno se

Se nadaljuje na 8. strani

Adria prašek je boljši

vodo. Kuhamo 5 minut in jo potem odcedimo. Na kozico denemo žlico masti, seseklano čebulo, ščepec popra in nato seseklano špinačo ter jo pustimo dušiti 10 minut. Iz žlice

Zlato naše hrane

Jajnine

Tovarna Pekatele

sekljan koren zelene, eno čebulo in žlico paradižnikove mezge. Meso dušimo v pečici ter ga nekoliko polivamo s kvašo. Čez eno uro ga obrnemo. Pri pečenju neprestano oblivamo meso z mastjo ali maslom. Ko je srna že mehka, jo denemo na skledo in naredimo omako. — Na ponvico damo 2 žlici masti, poldruge žlice moke in napravimo svetlo prežganje. Dodamo ga k omaki, ki je ostala pri pečenju, prilijemo nekoliko kvaše, dodamo še 1/4 litra kisle smetane, malo sesekljanih limonovih lupin, 4 zdrobljene kocke sladkorja ter vse dobro premešamo. Meso denemo spet v omako in pustimo še 20 minut počasi vreti. Potem narežemo srno na lepe rezine, precedimo nanjo omako in garniramo gorko s finimi maslenimi cmoki.

Kostanjeva torta

Ker dobimo zdaj kostanje poceni, naredimo iz njih torto.

Na skledo denemo 5 rumenjakov, 1/4 kg sladkorne sipe, 12 dkg zmletih orehov ter mešamo toliko časa, da se prične peniti. Potem olupimo poldruge kilogram kuhanega kosta-

nja, ga pretlačimo skozi sito ali na stroj, dodamo k rumenjaku in vse dobro premešamo. Nazadnje dodamo še sneg iz 5 beljakov, tortni model namažemo z maslom in torto pečemo v pečici 3/4 ure pri zelo mirnem ognju.

Drugi dan torto razpolovimo, pomažemo z mezgo in oba dela spet sestavimo. Oblijemo jo z belim ledom in okrasimo z orehovimi jedrci. Ta torta je precej velika in stane 23 Din.

če še ne veš

Čajnih ročk ne smemo nikoli znotraj umivati z milom ali z drugimi jedkimi čistili, kajti čaj bo dobil sicer neprijeten okus. Umivamo jih torej le z mlačno ali pa z vročo vodo. Tudi s pomivalko ne smemo v notranjost čajne ročke, ker je vsaka pomivalka nekoliko mastna, mast pa kvari čajev okus.

Ovratnike moških suknjičev, zaradi katerih mamice, žene in gospodinjice obupano vijejo roke, očistimo prav lahko, če jih odrgnemo z alkoholom, ki smo mu pridali ščepec soli.

Pozor gospodinjam!

Pri vsaki priliki, ob praznikih, obisku itd. je čiščenje stanovanj, oken, parketov in preprog nujno potrebno in služi to gospodinjici v lepoto in zadovoljstvo. Čas in delo si prihranite, ako odlate čiščenje tvrdki

S. Grmovšek v Ljubljani

Galusovo nabrežje 41. Telef. 26-80.

Čiščenje stanovanjskih oken od Din 4— dalje, čiščenje parketov Din 4— za m².

Bluze, damsko in moško perilo, razne pletenine, kravate, rokavice, nogavice in torbice, kupite najboljše pri tvrdki

Miloš Karničnik
Ljubljana, Stari trg 8

Pisalni stroj naj piše sam!

To je prav tako šefova želja kakor tudi strojepiščeva.

Toda stroja take popolnosti ne bo nikdar. Najbolj pa se tej dovršenosti približuje

WOODSTOCK,

ki je višek tehnike. Izumitelji — ameriški inženjerji — smejo biti ponosni na svoj izdelek.

Woodstock ima poln in lahek udarec, pisava je čista in dovršena.

Kdor Woodstock vidi — mu je naklonjen, kdor Woodstock preizkusi, spozna, da je to najboljši stroj, a kdor le nekaj časa na njem dela — se ne more nikdar več ločiti od njega. Ta stroj je v Ameriki zaslovel radi svoje priročnosti in koristnih naprav in je zadnji dve leti najbolj zahtevana znamka.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

TIPKA, družba z o. z.

trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami

Ljubljana

Miklošičeva cesta 13. — Tel. 29-70.

Pozor! oooo

Premog in suha drva dobavlja na dom

Vrhunc Ivanka
Bohoričeva ulica 25

prihajaja!

Opozarjamo

na našo veliko izbiro zimskega blaga!

A. & E. SKABERNĚ
LJUBLJANA

DNEVNO SVEŽE PRAŽENA

MOTOH KAVA

LJUBLJANA
VODNIKOV TRG ST. 5.

Veselo naprejš!
OD 30. OKTOBRA
ZNIŽUJEMO CENE
V VSEH NAŠIH
PRODAJALNAH

Moški čevlji na ram šivani iz najboljšega telečjega boksa, visoki ali nizki prej Din 149—

sedaj **129—**

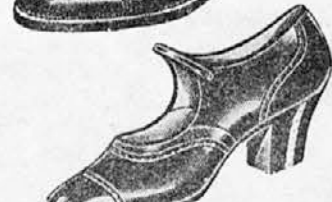
Ženski in dekliški čevlji iz telečjega boksa z usnjenim podplatom in usnjeno visoko ali nizko peto prej Din 89—

sedaj **79—**

Ženski luksuzni čevlji iz laka, ševroja ali semiša z visoko ali srednjo peto, v raznih kombinacijah prej Din 129—

sedaj **99—**

Ženski čevlji iz baržuna z visoko ali nizko peto. Priljubljena vrsta naših odjemalcev prej Din 59—

sedaj **49—**

Isti čevlji kombinirani s telečjim boksom prej Din 69—

sedaj **59—**

Svileni atlas čeveljčki črni, beli ali v barvah k vsaki večerni toaleti, za družbo in ples prej Din 69—

sedaj **59—**

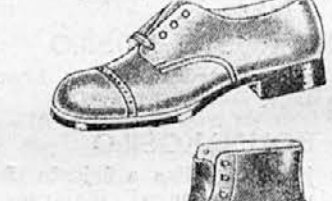
Fini otroški čeveljčki iz najboljšega boksa flexibel prošivani, visoki ali nizki, za otroke od 6 do 11 let, prej Din 69—

sedaj **59—**

Isti z dvojnimi podplatom in močnejšim materijalom prej Din 79—

sedaj **69—**

Moške galoše najboljše kvalitete za bagatelno ceno. Široke ali polkoničaste oblike prej Din 49—

sedaj **39—**

Požurite se, preskrbite se pravočasno, dokler so vse prodajalne dobro sortirane. Vaše zadovoljstvo — naš uspeh!

Rata